M. POIARES MADURO
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2006. május 30. [1]

1. Milyen feltételek mellett teszi lehetővé a közösségi jog a Közösségbe történő behozatal céljából bemutatott, harmadik országokból származó termékek visszaküldését, ha az állat-egészségügyi ellenőrzés kimutatja, hogy ezek a termékek nem felelnek meg a behozatali követelményeknek? Az illetékes határőrhatóságoknak mikor kell megsemmisíteniük ezeket a termékeket? Ezek a kérdések képezik a két jelen ügy lényegét.

2. 2002 elején két egymáshoz hasonló esetben a holland határőrség elrendelte két Kínából behozott kacsa- és nyúlhússzállítmány megsemmisítését. A szállítmányok nem feleltek meg a közösségi behozatali követelményeknek, mert olyan anyagokat tartalmaztak, amelyek veszélyt jelentenek a közegészségre. Az importőr társaságok azt állították, hogy a szállítmányok megsemmisítésének elrendelése helyett a nemzeti hatóságoknak engedélyezniük kellett volna azok Kínába való visszaszállítását.

3. A College van Beroep voor het bedrijfsleven (kereskedelmi és ipari közigazgatási bíróság) (Hollandia) – mivel kétséges volt számára, hogy ezekben a helyzetekben pontosan milyen kötelezettség terheli a nemzeti hatóságokat – négy kérdést terjesztett a Bíróság elé. A mindkét ügyben azonos kérdésekkel az 1997. december 18-i 97/78/EK tanácsi irányelv [2] 17. cikke (2) bekezdésének és 22. cikke (2) bekezdésének és az 1990. június 26-i 2377/90/EGK tanácsi rendelet [3] 5. cikkének értelmezését kérik.

I – Jogi háttér

4. A 97/78 irányelv a harmadik országokból a Közösségbe behozott termékek állat-egészségügyi ellenőrzésének megszervezésére irányadó elveket állapítja meg. Az irányelv az ellenőrzés három típusát írja elő, amelyeket az állat-egészségügyi határállomásokon az illetékes hatóságoknak a harmadik országokból származó termékek vonatkozá-

1 – Eredeti nyelv: portugál.

2 – A harmadik országokból a Közösségbe behozott termékek állat-egészségügyi ellenőrzésének megszervezésére irányadó elvek megállapításáról szóló irányelv (HL 1998. L 24., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 22. kötet, 247. o.).

3 – Az állati eredetű élelmiszerekben található állatgyógyászati készítmények maximális maradékanyag-határértékeinek megállapítására szolgáló közösségi eljárás kialakításáról szóló rendelet (HL 1990. L 224., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 10. kötet, 111. o.).

sában el kell végezniük: okmányok ellenőrzése, azonossági vizsgálat és fizikai ellenőrzés. Az okmányok ellenőrzése a szállítmányt kísérő okmányok és bizonyítványok vizsgálatából áll. Az azonossági vizsgálat vizuális vizsgálattal történő ellenőrzés annak biztosítására, hogy az állatorvosi bizonyítványok és/vagy egyéb okmányok megfelelnek a behozott terméknek.

5. Az irányelv 2. cikke (2) bekezdésének d) pontja hangsúlyozza, hogy fizikai ellenőrzésnek minősül „a terméken végzett ellenőrzés, amely magában foglalhatja a csomagolás és a hőmérséklet ellenőrzését, valamint a mintavételezést és a laboratóriumi vizsgálatot". Az irányelv 4. cikke (4) bekezdése b) pontjának i) alpontja szerint a fizikai ellenőrzés célja annak ellenőrzése, hogy a termékek megfelelnek a közösségi behozatali követelményeknek, és hogy a kísérő bizonyítványon vagy okmányon megadott felhasználási célnak megfelelő állapotban vannak-e.

6. Az irányelv 17. cikkének (2) bekezdése megállapítja azokat a lehetőségeket, amelyek a nemzeti hatóságok rendelkezésére állnak, amikor a harmadik országból származó termékek nem felelnek meg a behozatali követelményeknek:

„(2) Amennyiben az ezen irányelvben említett ellenőrzések az illetékes hatóságnak azt mutatják, hogy a termékek nem felelnek meg a behozatali követelményeknek, vagy ha ezek az ellenőrzések valamilyen szabálytalanságot tárnak fel, az illetékes hatóság a rakományért felelős személlyel vagy képviselőjével egyeztetve dönt:

[...]

a) vagy a termékek visszaküldéséről az I. mellékletben felsorolt területeken kívülre, ugyanarról az állat-egészségügyi határállomásról a rakományért felelős személlyel együtt megállapított rendeltetési helyre, ugyanazzal a szállítóeszközzel, legfeljebb 60 napon belül, amennyiben az állat-egészségügyi vizsgálat eredménye alapján az állat-egészségügyi követelmények szerint ez nem eleve kizárt.

[...]

b) vagy amennyiben a visszaszállítás nem lehetséges vagy az a) pontban említett 60 napos határidő lejárt, vagy a rakományért felelős személy azonnali beleegyezését adja [...] intézkedik a termékek megsemmisítéséről az e célra rendelkezésre álló, az állat-egészségügyi határállomáshoz legközelebb lévő létesítményben."

7. Az irányelv 22. cikke határozza meg azokat a kötelező védintézkedéseket, ame-

lyeket az illetékes nemzeti hatóságoknak meg kell tenniük, ha a Közösségben súlyos közegészségügyi veszély jelentkezik. A 22. cikk (2) bekezdése ekként fogalmaz:

(2) Amennyiben az ezen irányelvben előírt vizsgálatok valamelyike jelzi, hogy egy szállítmány valószínűleg állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent, az illetékes állat-egészségügyi hatóság haladéktalanul megteszi a következő intézkedéseket:

– elkobozza és megsemmisíti a kérdéses szállítmányt,

– [...] azonnal értesíti a többi állat-egészségügyi határállomást és a Bizottságot a ténymegállapításokról és a termékek eredetéről."

8. A 2377/90 rendelet az állatgyógyászati készítmények maximális maradékanyag-határértékeinek megállapítására szolgáló közösségi eljárás kialakításáról szól.

9. A rendelet 5. cikke elismeri, hogy az állatgyógyászati készítményekben használt bizonyos farmakológiai hatóanyagokra nem lehet maradékanyag-határértéket meghatározni, „mivel a kérdéses anyagok maradékanyagainak bármilyen szintű jelenléte az állati eredetű élelmiszerekben veszélyt jelent a fogyasztó egészségére".

10. Az 5. cikknek megfelelően a rendelet IV. melléklete megállapítja azoknak a farmakológiai hatóanyagoknak a listáját, amelyek tekintetében nem lehet határértékeket meghatározni.

II – Tényállás és előzetes döntéshozatal iránti kérelem

11. 2002 februárjában a Coxon & Chatterton Ltd (a továbbiakban: Coxon) két gyorsfagyasztott kacsahússzállítmányt hozott be Kínából Hollandiába. Ezen év márciusában az NV Raverco (a továbbiakban: Raverco) egy gyorsfagyasztott nyúlhússzállítmányt hozott be. Amikor a szállítmányok Hollandiában az állat-egészségügyi határállomáshoz értek, az állat-egészségügyi hatóság azokat a 97/78 irányelvben előírt szükséges mintavételezésnek és laboratóriumi vizsgálatnak vetette alá.

12. A Coxon kacsahússzállítmányából vett mintákon elvégzett vizsgálat az egyik szállítmányban furazolidon maradványokat (16 ppb), a másik szállítmányban klóramfenikol (1.4 ppb) és furazolidon (49 ppb) maradványokat mutatott ki. A Raverco nyúlhússzállítmányából vett mintákon elvégzett vizsgálat furazolidon (2.7 ppb) maradványokat mutatott ki. A klóramfenikolt és furazolidont felsorolja a 2377/90 rendelet IV. melléklete, mint olyan farmakológiai hatóanyagokat, amelyek tekintetében nem lehet határértéket meghatározni.

13. 2002. március 1-jén az állat-egészségügyi ellenőrzés eredményei alapján a Rijksdienst voor de keuring van Vlee en Vlees (országos állat- és húsfelügyelet; a továbbiakban: RVV) hatósági állatorvosa megtagadta a Coxon kacsahússzállítmányainak behozatalát, és elrendelte azok megsemmisítését. 2002. március 22-én az RVV hasonlóképpen elrendelte a Raverco nyúlhússzállítmányának megsemmisítését.

14. 2002. március 18-án a Coxon kifogást terjesztett elő az RVV határozata ellen a Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (mezőgazdasági, környezetvédelmi és élelmiszerminőség-ügyi miniszter, a továbbiakban: miniszter) előtt, amelyben előterjesztette, hogy a megsemmisítés helyett a kacsahússzállítmányokat vissza kellene küldeni Kínába. 2002. április 26-án a Raverco hasonló kifogást terjesztett elő.

15. A kifogások előterjesztői azt állítják, hogy a termékek visszaküldése semmilyen közegészségügyi vagy állat-egészségügyi veszélyt nem jelentene Hollandiában, illetve a Közösségben. A társaságok ugyanis azt állították, hogy mivel az állati eredetű termékeket jogszerűen lehetett volna forgalmazni Kínában, azokat nem kell megsemmisíteni.

16. A miniszter mind a Coxon, mind a Raverco kifogásait elutasította, hangsúlyozva, hogy a közösségi jog írja elő a szennyezett kacsa- és nyúlhússzállítmányok megsemmisítését. A társaságok a College van Beroep voor het Bedrijfsleven előtt megtámadták ezeket a határozatokat.

17. A College van Beroep a Raverco ügyében (C-129/05. sz.) és a Coxon ügyében (C-130/05. sz.) ugyanazt a négy kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a 97/78 irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját, hogy a behozatali követelményeknek meg nem felelő szállítmány visszaküldésével szemben emelt kifogásnak a behozatalra vonatkozó hatályos közösségi követelmények be nem tartásán kell

alapulnia, vagy az alapulhat a rakományért felelős személlyel együtt megállapított, a 97/78/EK irányelv I. mellékletében említett területeken kívüli rendeltetési helyen hatályban lévő követelményeken is?

97/78 irányelv 17. cikkének (2) bekezdését, hogy ez a rendelkezés azon harmadik ország érdekeinek védelmére is szolgál, amelybe a szállítmányt visszaküldik, még akkor is, ha ez a védelem egyidejűleg nem vonatkozik az Európai Unió tagállamaiban fennálló valamely érdekre?"

2) A 97/78 irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját, az említett irányelv 22. cikke (2) bekezdésével és a 2377/90/EGK rendelet 5. cikkével együttes olvasatban úgy kell-e értelmezni, hogy az kötelezően előírja az állati termékszállítmányok megsemmisítését, ha a 97/78/EK irányelvben előírt vizsgálatok bármelyike alapján úgy tűnik, hogy azok állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelentenek?

18. A 2005. április 2-i végzésével a Bíróság az ügyeket a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélet meghozatala céljából az eljárási szabályzat 43. cikke alapján egyesítette.

19. A Coxon, a holland kormány, a görög kormány és a Bizottság írásbeli észrevételeket terjesztettek a Bíróság elé. A Bíróság a 2006. március 9-i tárgyaláson hallgatta meg a szóbeli előterjesztéseiket.

3) A 97/78 irányelv 22. cikkét a 2377/90/EGK rendelet 5. cikkével együttes olvasatban úgy kell-e értelmezni, hogy a 2377/90/EGK rendelet IV. mellékletében említett egyik anyag maradványanyagainak puszta jelenléte azt jelenti, hogy az érintett szállítmány olyan állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent, hogy annak visszaküldése kizárt?

III – Értékelés

A – *Az első kérdés*

4) Ha a második kérdésre adott válasz nemleges, úgy kell-e értelmezni a

20. Az első kérdésével a nemzeti bíróság azt kívánja meghatározni, hogy a 97/78 irányelv

17. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján a szállítmány visszaküldésével szemben emelt kifogás a közösségi behozatali követelmények, vagy azon harmadik országban hatályos követelmények be nem tartásán alapul, amelybe a szállítmányt vissza kell küldeni.

21. Valamennyi észrevételt előterjesztő fél, a Coxont is beleértve, álláspontja szerint a releváns követelményeknek meg nem felelő szállítmányok visszaküldésének akadálya a közösségi behozatali követelmények be nem tartása. Egyetértek ezzel az értelmezéssel.

22. Az irányelv egyértelműen állat-egészségügyi vizsgálati rendszert ír elő annak megállapítására, hogy a termékek megfelelnek-e a *közösségi* behozatali követelményeknek. [4] A 4. cikk (4) bekezdése b) pontjának i) alpontja előírja például, hogy hatósági állatorvos köteles elvégezni minden szállítmány fizikai ellenőrzését „annak megállapítására, hogy a termékek megfelelnek-e a közösségi jogszabályok követelményeinek". [5]

23. A 17. cikk (2) bekezdése értelmében az állat-egészségügyi vizsgálat eredménye alapján az állat-egészségügyi követelmények szerint kizárt lehet a visszaküldés „amennyiben az ezen irányelvben említett ellenőrzések [...] azt mutatják, hogy a termékek nem felelnek meg a behozatali követelményeknek". Az irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontja a „behozatali követelményeket"-et „a közösségi jogszabályokban [...] meghatározott" állat-egészségügyi behozatali követelményként határozza meg. A 17. cikk (2) bekezdésében hivatkozott ellenőrzések egyike sem írja elő ezenfelül az illetékes hatóságok számára, hogy ellenőrzést végezzenek annak megállapítása céljából, hogy a termékek megfelelnek-e a harmadik országok behozatali követelményeinek.

24. Ezenfelül, ha a termékek visszaküldéséről szóló határozat az abban az országban hatályos előírásokon alapult volna, ahova a termékeket vissza kell küldeni, a közösségi állat-egészségügyi határállomásokon az illetékes hatóságoknak ezen országok szabályait kellett volna alkalmazniuk. A holland kormány állítása szerint azonban ezeknek a hatóságoknak nem kell ismerniük a harmadik országokban hatályos egészségügyi követelmények részleteit.

25. Ebből következően a 97/78 irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának értelmezésére vonatkozó első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a szállítmány visszaküldésével szemben emelt kifogás oka a közösségi behozatali követelmények be nem tartása.

4 – Lásd még a 97/78 irányelv (11) preambulumbekezdését, amely szerint „azokat a termékeket, amelyek megfelelnek a közösségi behozatali követelményeknek, külön kell választani azoktól, amelyek ezen követelményeknek nem felelnek meg; mivel ezeknek a különbségeknek a figyelembevételére külön ellenőrzési rendszert kell megállapítani".

5 – Az irányelv szövegében további példák találhatók a közösségi szabályokra vagy a közösségi jogszabályokra való utalásra a 8. cikk (2) bekezdésében („különösen annak ellenőrzésére, hogy az érintett termékek megfelelnek-e a [...] közösségi jogszabályoknak"), a 8. cikk (4) bekezdésében („a közösségi jogszabályok értelmében [...] megfigyelés alatt tartanak"), a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontjában („közösségi előírások"), a 10. cikk (2) bekezdésének f) pontjában („közösségi jogban meghatározott minimumszabályok"), a 12. cikk (4) bekezdésében („közösségi követelmények") és a 17. cikk (3) bekezdésében („közösségi állat-egészségügyi szabályok").

B – *A második és a harmadik kérdés*

26. A második kérdésével a nemzeti bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy a 97/78 irányelv előírja-e a harmadik országokból a Közösségbe behozott élelmiszerek megsemmisítését, ha az állat-egészségügyi ellenőrzés kimutatja, hogy azok a 2377/90 rendelet IV. mellékletében felsorolt valamely anyag maradványait tartalmazzák.

27. Először a 97/78 irányelv 17. cikkének (2) bekezdését és a 22. cikkének (2) bekezdését fogom elemezni. Megvizsgálom különösen e rendelkezések közötti összefüggést, annak megállapítása érdekében, hogy azok milyen feltételek mellett engedik meg a visszaküldést, és milyen feltételek mellett írják elő a megsemmisítést azoknak a termékeknek az esetében, amelyek nem felelnek meg a közösségi behozatali követelményeknek. Ezt követően megvizsgálom a 2377/90 rendelet 5. cikkét és IV. mellékletét, amely melléklet azoknak a farmakológiai hatóanyagoknak a listájáról szól, amelyek tekintetében nem lehet határértékeket meghatározni.

a) A 97/78 irányelv 17. cikkének (2) bekezdése és 22. cikkének (2) bekezdése

28. Noha mindkét rendelkezés olyan termékekről szól, amelyek nem felelnek meg a közösségi behozatali követelményeknek, a 17. cikk (2) bekezdésének és a 22. cikk (2) bekezdésének hatálya különböző.

29. A 17. cikk (2) bekezdése általános hatállyal rendelkezik, és valamennyi olyan esetre vonatkozik, amikor az állat-egészségügyi határállomások kimutatják, hogy a termékek nem felelnek meg a behozatali követelményeknek, vagy valamilyen szabálytalanságot tárnak fel. A behozatali követelményeknek való megfelelés érdekében a szállítmányoknak külön-külön meg kell felelniük mindhárom ellenőrzés követelményeinek, az okmányok ellenőrzésének, az azonossági vizsgálatnak és a fizikai ellenőrzésnek. Lehetséges, hogy valamely termék nem felel meg a behozatali követelményeknek, mert nem felelt meg például az okmányellenőrzés adminisztratív követelményének. Ilyen esetben kell alkalmazni a 17. cikk (2) bekezdését.

30. A 22. cikk (2) bekezdése azonban csak akkor alkalmazandó, ha a vizsgálatok azt jelzik, hogy egy szállítmány valószínűleg állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent. A 22. cikk (2) bekezdése tehát jóval szűkebb hatállyal rendelkezik, mint a 17. cikk (2) bekezdése. A 22. cikk (2) bekezdése *lex specialis*nak minősül a 17. cikk (2) bekezdéséhez képest.

31. Ha a 17. cikk (2) bekezdése alkalmazandó az illetékes állat-egészségügyi ható-

ságnak a szállítmányt 60 napon belül vissza kell küldenie, amennyiben az állat-egészségügyi vizsgálat eredménye alapján az állat-egészségügyi követelmények szerint ez nem eleve kizárt. Amennyiben a visszaszállítás nem lehetséges, vagy a 60 napos határidő lejárt, vagy a rakományért felelős személy azonnali beleegyezését adja, akkor a 17. cikk (2) bekezdésének b) pontja alapján az illetékes hatóságnak meg kell semmisítenie a szállítmányt. Ebből következően bizonyos kivételektől eltekintve a 17. cikk (2) bekezdése visszaküldést ír elő, ha valamely termék nem felel meg a behozatali követelményeknek.

32. A 22. cikk (2) bekezdése azonban nem tesz említést a visszaküldés lehetőségéről. Úgy rendelkezik, hogy „amennyiben [...] [a] vizsgálatok valamelyike jelzi, hogy egy szállítmány valószínűleg állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent, az illetékes állat-egészségügyi hatóság haladéktalanul [...] elkobozza és megsemmisíti a kérdéses szállítmányt".

33. A felek között nem vitatott, hogy a 17. cikk (2) bekezdése elveszti a jelentőségét, ha megállapítják, hogy valamely szállítmány a 22. cikk (2) bekezdésének értelmében „valószínűleg állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent". Ilyen helyzetben az illetékes nemzeti hatóságoknak nincs más lehetőségük, mint szállítmány megsemmisítése. A vélemények azonban különböznek abban a tekintetben, hogy a szállítmányt mikor kell úgy tekinteni, hogy az „valószínűleg állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent".

34. A Coxon előterjeszti, hogy a közösségi határellenőrzés hatékony, és lényegében azt állítja, hogy a visszaküldést követően azok a termékek, amelyek nem feleltek meg a közösségi behozatali követelményeknek már nem jelentenek állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt a Közösségben. A Coxon szerint ebből következően a 22. cikk (2) bekezdése nem alkalmazható, ha van lehetőség a származási országba való visszaszállításra. Ebben a tekintetben a Coxon előterjeszti, hogy a közösségi állat-egészségügyi ellenőrzésnek nem célja és nem is lehet célja az állat-egészség vagy a közegészség védelme a Közösségen kívül.

35. A Bizottság álláspontja szerint a 22. cikk nem akadályozza meg a közösségi behozatali követelményeknek meg nem felelő termékek visszaküldését, ha az a harmadik ország számára nem jelent problémát. A Bizottság hangsúlyozza azonban, hogy a közegészség védelme alapvető szintjének biztosítása érdekében az illetékes hatóságok minden esetben jogosultak azoknak a szállítmányoknak a megsemmisítésére, amelyek nyilvánvaló és közvetlen közegészségügyi veszélyt jelente-

nek. A Bizottság hangsúlyozza másodszor, hogy a 22. cikk (2) bekezdése azoknak a szállítmányoknak a megsemmisítését írja elő, amelyek lehetséges veszélyt jelentenek – akár közvetetten is – az állategészségre vagy a közegészségre a Közösségben. A közvetett veszélyeztetésre a Bizottság példaként említi a kérdéses szállítmányoknak másik állategészségügyi határállomáson keresztül történő tisztességtelen újrabehozatalát.

36. A görög és a holland kormány szerint a 22. cikk (2) bekezdése minden olyan esetben alkalmazandó, amikor a kérdéses termék veszélyes a fogyasztó egészségére. Mindkét kormány azt állítja, hogy a 17. cikk (2) bekezdése és a 22. cikk (2) bekezdése annak biztosítására irányulnak, hogy az ilyen termékek ne legyenek beszerezhetők a piacon. E kormányok hangsúlyozzák, hogy ha ezeket a termékeket nem semmisítik meg, akkor mindig fennáll annak a veszélye, hogy azok a Közösség területére kerülnek, és eljutnak a közösségi fogyasztóhoz. A görög kormány ebben a tekintetben előterjeszti, hogy a 22. cikk (2) bekezdésének kevésbé szigorú értelmezése ösztönözné a veszélyes termékek behozatalának megkísérlését. Az importőr számára elhanyagolható volna az ilyen kísérletek költsége, ha továbbra is a rendelkezésére állnának azok a termékek, amelyeket a közegészségre veszélyesnek ítéltek.

37. Egyetértek a holland és a görög kormány álláspontjával. Ha a harmadik országokból származó termékeket a Közösségbe történő behozatal céljából bemutatják, azokat alávetik a közösségi egészségügyi vizsgálati mechanizmusnak. Az irányelv 22. cikke (2) bekezdésének szigorú szabálya a közegészség és az állategészség védelmére irányul a Közösségen belül. Ebben a tekintetben az irányelv a Közösségen belüli termékekre vonatkozó azonos szabályát egészíti ki: ha a Közösségen belüli kereskedelemben az állat-egészségügyi ellenőrzés azt állapítja meg, hogy valamely szállítmány „állatokra vagy emberekre komoly veszélyt jelent" a tagállamok illetékes hatóságainak el kell rendelniük annak megsemmisítését attól függetlenül, hogy azokat forgalomba lehet-e hozni a Közösségen kívül vagy sem. [6] Hasonlóképpen a harmadik országokból származó termékeket nem kell mindössze azért visszaküldeni, mert azok a Közösségen kívül forgalomba hozhatók. [7] Ebből következően az importőröknek és a Közösségen belüli kereskedőknek vállalniuk kell annak a kockázatát, hogy a termékeiket megsemmisíthetik, ha azok nem felelnek meg a közösségi egészségügyi normáknak.

6 – A belső piac megvalósításának céljával a Közösségen belüli kereskedelemben alkalmazható állat-egészségügyi ellenőrzésekről szóló, 1989. december 11-i 89/662/EGK tanácsi irányelv (HL 1989. L 395., 13. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 9. kötet, 214. o.) 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint „[a] mennyiben a tagállam illetékes hatósága a rendeltetési helyen vagy a szállítás során végzett ellenőrzés folyamán megállapít [...] állatokra vagy emberekre komoly veszélyt jelentő ok[ot] [...] elrendelik [...] a termékek tételeinek megsemmisítését".

7 – A termékeknek a 22. cikk (2) bekezdése alapján való megsemmisítése természetesen azzal a hatással is jár, hogy a Közösségen kívül csökken az állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszély. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a közegészségügyi vagy állat-egészségügyi veszélyt jelentő termékek visszaküldésének meg nem engedése elsősorban nem közösségi érdekeket szolgál.

38. A holland és a görög kormány állításának megfelelően ezenfelül, ha rendelkezésre állna a visszaküldés választásának lehetősége, akkor fennmaradna a Közösségbe való újrabehozatal kockázata. Nem meggyőző a Coxon azon érve, hogy a közösségi határellenőrzés hatékonysága megakadályozza az ilyen újrabehozatalt. Az állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelentő termékek visszaküldésének megengedése jelentősen növelné az ilyen élelmiszerek közösségi piacra való behozatalára irányuló kísérletek számát az importőrök részéről. E termékek importőreinek nem kellene viselniük a veszteség kockázatát, mivel gyakorlatilag nem állna fenn a megsemmisítés lehetősége.

39. A Coxon a 97/78 irányelv 17. cikke (2) bekezdése és 22. cikke (2) bekezdése értelmezésének alátámasztására a 882/2004 rendeletre [8] támaszkodik. Ez a rendelet tartalmaz bizonyos szabályokat az állategészség vagy a közegészség szempontjából nem biztonságos takarmány vagy élelmiszer termékek visszaküldésére. [9] Azonban, ahogyan azt a görög kormány helyesen hangsúlyozta a tárgyaláson, ezek a szabályok a jelen esetet nem befolyásolják. A közösségi jogalkotás nem változtatta meg a 97/78 irányelv által az állati eredetű élelmiszer vonatkozásában megállapított harmonizált behozatali eljárást. [10]

40. Meg kell még határozni, hogy vajon azok a termékek, amelyekről megállapítják, hogy a 2377/90 rendelet IV. mellékletében felsorolt valamely anyag maradványait tartalmazzák, „valószínűleg állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent[enek-e]" a 97/78 irányelv 22. cikke (2) bekezdésének értelmében.

b) A 2377/90 rendelet 5. cikke és IV. melléklete

41. A 2377/90 tanácsi rendelet egységes eljárást vezet be az állati eredetű élelmiszerekben található állatgyógyászati készítmények maximális maradékanyag-határértékei-

8 – A takarmány- és élelmiszerjog, valamint az állat-egészségügyi és az állatok kíméletére vonatkozó szabályok követelményeinek történő megfelelés ellenőrzésének biztosítása céljából végrehajtott hatósági ellenőrzésekről szóló, 2004. április 29-i 882/2004/EK rendelet (HL 2004. L 165., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 45. kötet, 200. o.).

9 – A Coxon a rendelet 19. cikke (2) bekezdésének c) pontjára és a 20. cikkére utal.

10 – Lásd a 882/2004 rendelet (25) preambulumbekezdését. A 882/2004 rendelet 58. cikke módosítja 97/78 rendelet egyes részeit, azonban a 17. és a 22. cikk változatlan maradt.

nek megállapítására. A maximális maradékanyag szintekre vonatkozó egységes szabályok megállapítása a közegészség védelmére [11] és egyidejűleg az állati eredetű élelmiszerek forgalmazásának megkönnyítésére [12] irányul.

42. A rendelet IV. melléklete tartalmazza azoknak az állatgyógyászati termékekben használt farmakológiai hatóanyagoknak a listáját, amelyek tekintetében nem lehet határértékeket meghatározni. A rendelet 5. cikke szerint „a kérdéses anyagok maradékanyagainak bármilyen szintű jelenléte az állati eredetű élelmiszerekben veszélyt jelent a fogyasztó egészségére". Az 5. cikk erre tekintettel az egész Közösségben megtiltja az ilyen anyagok használatát.

43. Ebből arra kell következtetni, hogy a 2377/90 rendelet IV. mellékletében felsorolt anyagok maradványait tartalmazó szállítmány „valószínűleg állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent" a 97/78 irányelv 22. cikkének (2) bekezdése értelmében.

44. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló végzésében megjegyzi, hogy a Bizottsággal való egyeztetést követően Hollandia engedélyezte számos kínai szállítmány visszaküldését, amelyek 5 ppb-nél kevesebb nitrofuránt tartalmaztak. A holland hatóságok így ideiglenesen eltértek a furazolidonra (a furazolidon a nitrofuránok közé tartozik) vonatkozó zéró tolerancia elvétől. Az eltérés nem vonatkozott a Coxon és a Raverco jelen eljárásban szóban forgó szállítmányaira. [13] A kérdést előterjesztő bíróság azonban úgy véli, hogy a holland hatóságok ezen ideiglenes gyakorlata megkérdőjelezi azt a következtetést, hogy a 97/78 irányelv 22. cikkének (2) bekezdése határozottan előírja azon termékek megsemmisítését, amelyekről megállapítják, hogy furazolidont tartalmaznak, amely anyagot felsorolja a 2377/90 rendelet IV. melléklete.

45. A holland kormány előterjeszti, hogy a Kínával való fenyegető kereskedelmi konfliktus kényszerítette arra, hogy ideiglenesen eltérjen a szigorú megsemmisítési szabálytól. Abban az időben nem mindegyik tagállam rendelkezett olyan vizsgálati módszerekkel, amellyel az állati eredetű termékekben az

11 – A 2377/90 rendelet harmadik preambulumbekezdése.

12 – Ugyanezen rendelet ötödik és hetedik preambulumbekezdése.

13 – Úgy tűnik, hogy a holland hatóságok még nem határoztak a nitrofuránokra vonatkozó zéró tolerancia küszöbről, amikor a Coxon és a Raverco a szállítmányaikat behozatalra bemutatták. Mindenesetre a Coxon szállítmányában talált furazolidon mennyisége túl magas volt, ezért az eltérés nem volt alkalmazható.

5 ppb-nél kisebb nitrofurán jelenlétét ki lehetett mutatni. A holland kormány hangsúlyozza, hogy ez a helyzet bizonyos egyenlőtlenségekhez vezetett: bizonyos tagállamok engedélyezték az 5 ppb-nél kevesebb nitrofuránt tartalmazó termékek behozatalát, míg a pontosabb vizsgálati módszerekkel rendelkező tagállam hatósága elrendelte azok megsemmisítését. A holland hatóságok számos Kínából származó, 5 ppb-nél kevesebb nitrofuránt tartalmazó szállítmány megsemmisítését rendelték el. Erre válaszként a kínai hatóságok behozatali tilalmat rendeltek el a Hollandiából származó állati eredetű termékekre. Ezt követően Hollandia megállapodott a kínai hatóságokkal, hogy visszaküldi az 5 ppb-nél kevesebb nitrofuránt tartalmazó termékeket, feltéve hogy ezek a termékek nem tartalmaznak más veszélyes maradványokat. Ez a megállapodás csak azokra a szállítmányokra vonatkozott, amelyeket 2002. március 15. előtt mutattak be behozatal céljából. Ezen időpontot követően a tagállamoknak a 2002. január 30-i 2002/69/EK határozat alapján el kellett rendelniük a Kínából származó állati eredetű termékek behozatalának általános tilalmát. [14]

46. A kérdést előterjesztő bírósághoz hasonlóan joggal lehet elgondolkozni azon, hogy a nitrofuránt tartalmazó termékek visszaküldésére vonatkozó ideiglenes határozat összeegyeztethető-e a 97/78 irányelv 22. cikke (2) bekezdésének – együttes olvasatban a 2377/90 rendelet 5. cikkével – szigorú megfogalmazásával. Szerintem azonban a holland hatóságoknak az 5 ppb-nél kevesebb nitrofuránt tartalmazó Kínából származó termékek visszaküldésére vonatkozó ideiglenes gyakorlata nem befolyásolja e rendelkezések értelmezését.

47. Ebből következően, amennyiben az állategészségügyi ellenőrzés kimutatja, hogy a harmadik országokból a Közösségbe behozott élelmiszerek a 2377/90 rendelet IV. mellékletében felsorolt valamely anyag maradványait tartalmazzák, akkor az illetékes hatóságoknak a 97/78 irányelv 22. cikkének (2) bekezdése alapján el kell koboznia és meg kell semmisítenie a kérdéses élelmiszereket.

C – *A negyedik kérdés*

48. A kérdést előterjesztő bíróság arra az esetre tette fel a negyedik kérdést, ha a második kérdést nemlegesen válaszolják meg. Ebből következően az előző megfontolások fényében a negyedik kérdésre nem kell válaszolni.

14 – A Kínából behozott állati eredetű termékekkel kapcsolatos egyes védintézkedésekről szóló bizottsági határozat (HL 2002. L 30., 50. o.).

IV – Végkövetkeztetések

49. Javaslom, hogy a Bíróság következő válaszokat adja a hozzá előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett kérdésekre:

„(1) A harmadik országokból a Közösségbe behozott termékek állat-egészségügyi ellenőrzésének megszervezésére irányadó elvek megállapításáról szóló, 1997. december 18-i 97/78/EK tanácsi irányelv 17. cikkének (2) bekezdése szerint az illetékes nemzeti hatóság által a szállítmány visszaküldésével szemben emelt kifogás oka a közösségi behozatali követelmények be nem tartása.

(2) Az irányelv 22. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy az illetékes nemzeti hatóságok elkobozzák és megsemmisítsék a harmadik országokból származó és a Közösségbe történő behozatal céljából bemutatott élelmiszereket, amennyiben állat-egészségügyi ellenőrzés kimutatja, hogy a kérdéses élelmiszerek az állati eredetű élelmiszerekben található állatgyógyászati készítmények maximális maradékanyag-határértékeinek megállapítására szolgáló közösségi eljárás kialakításáról szóló, 1990. június 26-i 2377/90/EGK tanácsi rendelet IV. mellékletében felsorolt valamely anyag maradványait tartalmazzák."